

alimara

Revista de Treball Social
Època 5 / **número 57** / Desembre 2012

**Consell de
Mallorca**

Núm 57

Època 5. Desembre 2012

Edita: Institut d'Afers Socials
Consell de Mallorca

Coordinació i redacció:
Servei de planificació i documentació.
General Riera, 67
07010 Palma

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió
dels seus autors.

Una ullada a l'acolliment des de l'equip de suport

Maica Muiños,
pedagoga. Equip de suport a l'Acolliment Familiar
d'ACOFAM-INTRESS

L'any 2006 i amb l'objectiu d'oferir un servei professional per als nins acollits per la seva pròpia família, des de l'IMAS es va crear el programa de suport per a menors amb mesura d'acolliment familiar permanent en família extensa que depenen del Consell de Mallorca. Des de l'any 2009 aquest programa és gestionat per INTRESS. El nostre equip està format per 11 professionals que inclouen la figura de psicòleg i educador social.

La tendència, des de fa alguns anys, en la protecció a la infància, així com en d'altres àmbits, ha estat encaminada cap a la normalització, és a dir, a mirar de proporcionar als nins que per diferents motius són separats dels seus progenitors totes les experiències que pot gaudir qualsevol altre nin i eliminar l'estigma del nin tutelat: poder portar una vida familiar, fer activitats comunitàries, establir relacions amb iguals i tenir oportunitats d'èxit escolar. En aquest sentit, l'acolliment familiar cobreix, normalment, aquestes necessitats. Existeixen diferents tipus d'acolliment familiar en funció de la seva forma de constitució (administratiu o judicial), segons la seva finalitat i durada (urgència, simple, permanent i preadoptiu), segons les característiques dels nins (especialitzat) i segons el parentiu del nin amb la família (família extensa o aliena).

L'acolliment en família extensa, que és el nostre àmbit concret d'actuació, té com a principal motivació en la majoria de les ocasions el fet que els familiars tenen l'obligació ètica d'assumir els infants de la seva pròpia família. Aquesta situació fa que, normalment, els acolliments familiars en família extensa consisteixen en regularitzacions legals de situacions que, de fet, ja es produïen. Aquest tipus d'acolliment ofereix, per tant, un context de desenvolupament que, pràcticament, ja és familiar per al nin, per la qual cosa no suposa per a ells una ruptura amb el seu entorn més immediat i garanteix l'estabilitat en la seva vida. D'aquesta manera s'evita la separació del seu nucli familiar, minimitzant les possibles conseqüències emocionals i conductuals que pot provocar la separació i els canvis sobtats cap a diferents mesures de protecció al llarg de la seva curta vida.

El manteniment dins aquest entorn familiar ofereix un seguit de relacions estretes, personalitzades i estables marcades per l'afecte, el compromís i l'atenció continuada. Afavoreix, a més a més, els sentiments de pertinença, continuïtat i seguretat, a banda d'augmentar la probabilitat de mantenir la relació amb els seus progenitors i amb els seus germans.

Quan es porta a terme la valoració d'aquestes famílies per l'equip tècnic d'acolliments familiars de l'IMAS es dona prioritat al vincle afectiu que els infants tenen amb els seus familiars. Emperò sovint, també es detecten alguns indicadors de risc en el model de família. Entre aquests es pot destacar el fet que en la majoria de situacions d'acolliments dins la pròpia família són els padrins els qui es constitueixen com a acollidors. Això implica una diferència intergeneracional significativa que pot facilitar l'aparició de conflictes en alguns moments evolutius, com ara l'adolescència. També porta associada, en alguns acolliments, la dificultat d'oferir un ambient estructurat i consistent pel que fa a les pautes educatives, i límits i dificultats en algunes famílies per poder fer un adequat seguiment i oferir suport en l'àmbit educatiu.

Sovint aquestes famílies tenen altres tipus de dificultats, com ara el fet de viure en un context social desfavorit, tenir els seus propis problemes familiars o amb la família extensa i pares dels nins. Aquestes dificultats poden generar conflictes i ser perjudicials per als nins.

Tot i que els acolliments són assumits per la pròpia família com una responsabilitat ètica, necessiten tanta atenció, suport, recursos i intervencions professionals o més que altres tipus d'acolliments.

Des de l'equip de suport als acolliments en família extensa s'ofereix una intervenció professional amb l'objectiu de poder incidir en aquests factors (intervenció en pautes educatives i maneig de situacions quotidianes, solució de conflictes i negociació entre acollidors i joves, mediació entre els acollidors i els pares per facilitar els acords en les visites pel bé dels nins, treballar la informació sobre la seva realitat familiar, etc.) i d'aquesta manera garantir que el nin pugui comptar amb un context de desenvolupament sa i estable. També feim intervenció en grup. S'han posat en marxa tallers de formació per a famílies acollidores i un grup d'autoajuda on facilitar el treball sobre diferents preocupacions i inquietuds que els hi puguin sorgir. Es tracta d'un espai on compartir experiències, reflexionar sobre alguns dels reptes d'aquestes famílies i cercar solucions per al correcte desenvolupament dels nins i de les seves famílies.

Un dels trets principals i definitoris de la intervenció des del nostre equip és la proximitat a l'entorn i la quotidianitat de la família. Les intervencions se solen fer dins el domicili familiar i també dins el context més proper del nin. L'equip de seguiment i suport funciona com a pivot que intenta articular els diferents recursos i

serveis que intervenen amb els nins (escola, serveis terapèutics, de salut, socials i comunitaris, educatius, etc.). Tot plegat ens facilita la nostra doble tasca, tant de suport com de seguiment i via d'informació a l'IMAS de la situació del nin i de la seva família. Aquesta metodologia ofereix un bon grapat d'avantatges i d'altra banda també comporta alguns inconvenients. Com a avantatges podem destacar que facilita la vinculació amb els nins, els permet comptar amb una persona de confiança. Com a tècnics ens permet tenir una visió directa i de primera mà de la família, conèixer com el nin viu la situació d'acolliment i els punts forts i les principals mancances de la família. Aquesta proximitat, però, també afavoreix l'aparició de càrrega emocional en els professionals que hi intervenim, dificultat que cal saber gestionar per tal que no generi interferències en la nostra feina ni situació d'estrès en el professional.

Des de l'equip de seguiment dels acolliments en família extensa creiem que aquesta és una mesura molt satisfactòria tant per als nins com per a les seves famílies, malgrat les dificultats que sorgeixen al llarg de l'acolliment. També cal destacar la lloable tasca desinteressada i l'esforç que aquestes famílies fan amb els petits. En els darrers anys, des del nostre equip hem treballat per reconèixer socialment la funció d'aquestes famílies, s'han celebrat dues trobades de famílies extenses acollidores amb les quals volem potenciar els sentiments de pertinença com a grup, alhora que reconèixer la seva gran tasca.